

Rapport

Rapport over een klacht over de gemeente Oisterwijk.

Datum: 2 februari 2012

Rapportnummer: 2012/011

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat:

de gemeente Oisterwijk de sociale recherche heeft ingeschakeld in verband met zijn gebruik van een schuur in plaats van in een gesprek met hem daarover navraag te doen;

de gemeente hem geen gegevens heeft verstrekt over in het dossier aanwezige informatie over de anonieme tipgever.

Bevindingen en beoordeling

Algemeen

Verzoeker, de heer E. diende een bijstandsaanvraag in bij de gemeente Oisterwijk. Tijdens deze procedure ontving zijn klantmanager in februari 2010 telefonisch een anonieme tip dat de heer E. een bedrijfsruimte huurde en dat hij handelde in oude autoradio's en/of het opknappen ervan. Onder verwijzing naar een gesprek die ochtend mailde zij op 23 februari 2010 een sociaal rechercheur persoonsgegevens van het echtpaar E. Zij schreef in de mail dat de heer E. de Duitse nationaliteit had. Hij handelde in (het opknappen van) oude autoradio's. Zij vermoedde dat hij dit ook in Duitsland deed. Hij stond niet ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. Het vermoeden was dat hij hier nog inkomsten uit genereerde. In het verleden hadden zij in Kenia gewoond, waar zij een servicebedrijf hadden in het vervoeren van personen en goederen met een gehuurd vliegtuig. Tot slot vroeg zij de rechercheur of hij kon nagaan of zij afgelopen jaar belastingaangifte hadden gedaan. Naar aanleiding daarvan stelde een sociaal rechercheur een onderzoek in. Vergezeld door een collega ging hij op 25 februari 2010 naar het adres van de schuur. Daar sprak hij de eigenaresse van schuur die naast de schuur woonde over het gebruik van de schuur door de heer E. Op 3 maart 2010 leverde de heer E. bij zijn klantmanager een inventarislijst in van de in de schuur aanwezige radio's en apparatuur. Op 5 maart 2010 trachtte de rechercheur met de heer E. een afspraak te maken om die ochtend nog samen te komen bij de schuur. Omdat de heer E. toen niet kon, heeft de rechercheur vergezeld door een collega samen met de heer E. op 8 maart 2010 de schuur bekeken. In zijn rapport concludeerde de rechercheur dat vooralsnog hem niet was gebleken dat de heer E. handelde in radio's en/of het opknappen ervan. De waarde van de in de schuur aanwezige goederen/radio's schatte hij op hooguit € 1.000. Omdat de heer E. wilde weten wie de tipgever was, vroeg en kreeg hij inzage in zijn dossier. In het dossier waren echter geen aantekeningen over de tip aanwezig.

I. Ten aanzien van het inschakelen van de sociale recherche

Bevindingen

Standpunt van de heer E.

1. De heer E. vindt het vreemd dat op een anonieme tip (volgens hem worden zulke anonieme tips vaak gegeven om iemand anders te beschadigen) zo veel ophef gemaakt is. Op het moment dat hij de inventarislijst bij zijn klantmanager had gebracht, had zij hem kunnen vragen, of zij iemand van de gemeente meteen met hem naar de schuur mee kon sturen. Dit had een meer verrassend effect gehad dan rechercheurs op afspraak met hem naar de schuur te sturen. Alleen waren dan de gevolgen voor hem niet zo belastend geweest, als het nu het geval is. Zijn er minder ingrijpende mogelijkheden, dan zal daarvoor gekozen moeten worden. Zijn vriendschap met de eigenaresse van de schuur en haar familie heeft hierdoor behoorlijk schade geleden.

Standpunt van de gemeente

2. Met betrekking tot tips heeft de gemeente geen beleid vastgelegd. De klantmanager maakt zelf een afweging, soms in overleg met de sociale recherche. De gemeente heeft de heer E. niet vooraf maar achteraf uitgebreid geïnformeerd inzake het onderzoek en de bevindingen. De heer E. had het bestaan van de schuur zelf niet gemeld aan de afdeling Sociale Zaken. Daarom is besloten eerst onderzoek te doen door de sociale recherche alvorens hem te informeren. Onderzoek (vooraf) op de plaats zelf levert doorgaans meer informatie op dan een gesprek op de afdeling Sociale Zaken.

Beoordeling

3. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat overheidsinstanties voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. Dit impliceert dat een overheidsinstantie zijn bevoegdheid op de voor de burger minst belastende wijze moet uitoefenen.

4. De heer E. heeft voorafgaand aan de tip niet uit eigen beweging bij de gemeente opgave gedaan van het gebruik van de schuur en de aanwezigheid van radio's en apparatuur. Verder is het uit tactisch oogpunt niet ongebruikelijk bij een opsporingsonderzoek dat eerst dossiers en systemen worden geraadpleegd, observaties worden gedaan en getuigen worden gesproken, voordat de betrokkene wordt benaderd. Op deze wijze wordt betrokkene geconfronteerd met bepaalde gegevens, die hij/zij niet meer kan beïnvloeden. Dat kan mogelijk wel, als betrokkene voorafgaand aan het bezoek zou zijn bevraagd in een gesprek. Tot slot heeft de sociale recherche meer kennis en ervaring in het opsporen van bijstandsfraude. Het direct inschakelen van de sociale recherche en de door de recherche gevolgde handelwijze was daarom gerechtvaardigd.

De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

II. Ten aanzien van het niet verstrekken van informatie

Bevindingen

Standpunt van de heer E.

1. Volgens de heer E. moeten in het dossier aantekeningen van zijn klantmanager aanwezig zijn. Het is volstrekt ongeloofwaardig dat er geen aantekeningen gemaakt zouden zijn. Zijn klantmanager stond altijd met pen en papier klaar. Als er zo een belangrijk telefoontje binnen komt, kan zij die gegevens niet onthouden. Zij zal en moet iets hebben opgeschreven. Zij heeft alle gegevens, ook waren ze nog zo klein steeds opgeschreven. Ook heeft zij later een e-mail aan de rechercheur geschreven met de gegevens, adres etc. Dus waar zijn de aantekeningen van haar, zo vraagt de heer E. zich af. De heer E. wil zijn complete dossier inclusief alle aantekeningen van zijn klantmanager nogmaals inzien. Hij heeft het dossier nooit compleet gezien. De teamleider had bij de eerste inzage van het dossier gezegd dat het niet compleet was. Hij zou de ontbrekende stukken nog bezorgen, zodra de klantmanager weer terug was. Dit is niet gebeurd. De gemeente heeft een nieuwe inzage in het dossier geweigerd. Hierdoor voelt de heer E. zich bevestigd in zijn mening dat er iets wordt verzwegen en iets niet klopt.

Standpunt van de gemeente

2. Het betrof een telefonische anonieme tip, waarvan geen aantekening is gemaakt. De heer E. heeft zijn dossier ingezien in het bijzijn van de teamleider. Hij heeft, zoals de procedure voorschrijft het volledige dossier ingezien. Dat was voor de gemeente reden om het tweede verzoek om inzage af te wijzen. Er is geen specifieke reden dat de tip niet was geregistreerd. De klantmanager heeft deze omissie opgemerkt en heeft hiervoor haar excuses aangeboden

Beoordeling

3. Het vereiste van administratieve nauwkeurigheid houdt in dat overheidsinstanties secuur werken. Dit vereiste brengt met zich mee dat overheidsfunctionarissen aantekeningen maken van relevante informatie die zij ontvangen en deze aantekeningen bewaren, opdat later de juistheid en de herkomst van die informatie kan worden geverifieerd.

4. Ook na onderzoek door de Nationale ombudsman is niet gebleken dat de klantmanager van de tip wél aantekeningen zou hebben gemaakt. De Nationale ombudsman heeft geen aanwijzingen dat de vermeende aantekeningen de naam van de tipgever zouden hebben vermeld. Hij heeft daarbij in ogenschouw genomen dat de e-mail van de klantmanager aan de sociaal rechercheur en het op ambtseed opgemaakt rapport van de sociaal rechercheur evenmin reppen over een bij naam genoemde tipgever. De Nationale ombudsman houdt het erop dat - zoals erkend door de gemeente - de klantmanager heeft verzuimd aantekeningen te maken van de tip.

Bij mondelinge tips, die doorgaans belastend zijn, is het van groot belang - zeker anonieme - dat die zorgvuldig worden opgetekend. Als de klantmanager dat wel had gedaan, zou inzage weliswaar niet de gewenste naam hebben opgeleverd, maar mogelijk wel andere voor de heer E. relevante informatie of zekerheid dat de tip inderdaad anoniem was. Nu heeft hij geen enkel houvast omtrent de achtergrond van de tip

De onderzochte gedraging is dan ook niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van gemeente Oisterwijk, is:

niet gegrond ten aanzien van het inschakelen van de sociale recherche;

gegrond ten aanzien van niet (kunnen) verstrekken van informatie wegens schending van het vereiste van administratieve nauwkeurigheid.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

E-mail van de klantmanager aan de sociaal rechercheur van 23 februari 2010

Rapport uitkeringsfraude van 9 maart 2010

E-mail van verzoekers klantmanager aan verzoeker van 17 juni en 30 juni 2010

Brieven van verzoeker aan de gemeente van 29 november 2010 en 16 maart 2011

Brieven van de gemeente aan verzoeker van 2 maart en 5 april 2011

Brief en e-mails van verzoeker aan de Nationale ombudsman van 16 maart, 27 september en 2 oktober 2011

Brief en e-mails van de gemeente aan de Nationale ombudsman van 31 augustus, 27 september en 2 november 2011